

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/151/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113243149
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5113243149.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Jozefa Turzu, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. B. XXX, D., 2/ E. F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. B. XXX, D., žalobcovia 1/ a 2/ právne zastúpení: Mgr. Peter Baláž, advokát so sídlom G. E. XX, E., proti žalovanému: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, právne zastúpený: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovení zmluvy o úvere, na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 18C/341/2013-263 z 03. júla 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorým rozhodol o určenie neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005, p o t v r d z u j e .

Výrok, ktorým zamietol žalobný návrh o určenie jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 ako neprijateľných podmienok a o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005, ako aj výrok o trovách konania m e n í tak, že

u r č u j e , že ustanovenie 11.1.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: v prípade, ak klient nedodržiava ľubovoľnú povinnosť vyplývajúcu z úverovej zmluvy je v spojení - s ustanovením 11.1.1.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: banka je oprávnená zvýšiť úrokovú sadzbu až do obnovenia dodržiavania povinností klienta, a to v rozpätí od 0,5% p.a do 3,0% p.a., pričom zvýšenie sa nedotýka ustanovenia o sankčných úrokoch, - s ustanovením 11.1.1.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: banka je oprávnená požadovať od klienta rozšírenie zabezpečenia, - s ustanovením 11.1.1.4 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: banka môže realizovať záložné právo na majetok klienta, neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Súd u r č u j e , že ustanovenie 11.1.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: sankcie uvedené v úverovej zmluve môže banka uplatniť jednotlivo aj kumulatívne, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Súd u r č u j e , že ustanovenie 11.4.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: banka je oprávnená, a to aj bez predchádzajúceho oznámenia klientovi rozhodnúť o predčasnom zaplatení zostatku istiny úveru s príslušenstvom z ktoréhokoľvek z nasledovných dôvodov, je v spojení - s ustanovením 11.4.1.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: ak nevzniklo záložné právo banky v prvom poradí v súlade s bodom 2.4.1 zmluvy do 90 dní odo dňa prvého čerpania úveru, - s ustanovením 11.4.1.3 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient nedodržiava ľubovoľnú povinnosť vyplývajúcu z bodu 9 úverovej zmluvy, - s ustanovením 11.4.1.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient nespláca riadne a včas iný úver alebo pôžičku poskytnutú treťou stranou,

- s ustanovením 11.4.1.8 zmluvy poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient nedoplní bankou požadované zabezpečenie,
- s ustanovením 11.4.1.9 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: v hospodárení klienta dochádza k nepriaznivému vývoju hospodárskych a finančných ukazovateľov, najmä v porovnaní s údajmi úverovej spôsobilosti zistenej bankou pred podpisom úverovej zmluvy,
- s ustanovením 11.4.1.12 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient neplatí akýkoľvek svoj záväzok voči tretej osobe v lehote dlhšej ako 30 dní po splatnosti,
- s ustanovením 11.4.1.16 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: ľubovoľné prehlásenie klienta podľa bodu 8 úverovej zmluvy je nepravdivé a neúplné, neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Súd u r č u j e , že ustanovenie 9.2.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient sa zaväzuje, že bude žiadať súhlas banky, je v spojení

- s ustanovením 9.2.1.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na prijatie iného záväzku vo forme úveru, pôžičky odloženej platby alebo obdobnej právnej formy,
- s ustanovením 9.2.1.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na prebratie a ručenie klienta za tretie osoby ako aj na prebratie záväzkov na tretie osoby,
- s ustanovením 9.2.1.4 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na zriadenie záložného práva k vlastnému majetku,
- s ustanovením 9.2.1.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na predaj vlastného nehnuteľného majetku,
- s ustanovením 9.2.1.6 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na zmenu stavby alebo udržiavacie práce, ktoré v zmysle platných právnych predpisov vyžadujú stavebné povolenia alebo ohlásenie stavebného úradu týkajúce sa nehnuteľného majetku založeného v zmysle bodu 10.1 úverovej zmluvy,
- s ustanovením 9.2.1.7 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na založenie právnickej osoby,
- s ustanovením 9.2.1.8 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na vloženie svojho majetku alebo jeho časti do právnickej osoby,
- s ustanovením 9.2.1.9 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: na zbavenie závažnej časti svojho majetku, pričom na zbavenie sa časti majetku sa považuje aj dlhodobý prenájom majetku a darovanie majetku, pričom bez predchádzajúceho súhlasu neurobí príslušný právny úkon, neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Súd u r č u j e , že ustanovenie 9.2.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: klient sa zaväzuje, že nebude zvýhodňovať iných svojich veriteľov pred bankou, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Súd u r č u j e , že ustanovenie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 v znení: banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve, je neprijateľnou podmienkou a je neplatné.

Žalobcom 1/ a 2/ p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovení 11.1.1.3, 11.1.3, 11.3.1, 9.2.3, 12.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 a návrh na ospravedlnenie, z o s t á v a nedotknutý .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že ustanovenia bodu 11.1.1. v spojení s ustanoveniami bodov 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.4, bodu 11.1.2, bodu 11.4.1 v spojení s ustanoveniami pod bodmi 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12, 11.4.1.16, ustanovenie bodu 2.2.1 v spojení

s ustanoveniami bodov 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.1.9 a ustanovenia bodu 9.2.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. 99/589/05 zo dňa 29.09.2005 sú neplatné, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia so žalovaným uzavreli 29.09.2005 zmluvu o poskytnutí úveru č. 99/589/05 (ďalej len „zmluva o poskytnutí úveru“), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou a žalobcovia ako spotrebiteľia majú na požadovanom určení (okrem bodu 11.1.1.3 zmluvy o poskytnutí úveru) naliehavý právny záujem, pretože ich zmluvný vzťah so žalovaným, ktorý existuje od roku 2005, bude trvať ešte niekoľko rokov a ich spotrebiteľské práva bez takéhoto určenia sú ohrozené. Podľa názoru okresného súdu, vzhľadom na deň uzavretia zmluvy o úvere, nebolo možné na vec aplikovať Občiansky zákonník, a preto ani určiť neprijateľnosť žalobou napadnutých zmluvných podmienok. Z tohto dôvodu žalobu v časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok zamietol a následne sa zaoberal iba ich (ne)platnosťou. Dospel k záveru, že vo výroku uvedené ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru sú neplatné z dôvodu, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, sú v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku a tiež, že (niektoré z nich) spôsobujú neprimerané obmedzenia v živote žalobcov, sú šikanózne, hraničia s únosnosťou ľudských práv, do ktorých neprimerane zasahujú, alebo sú v rozpore so zákonom. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom vo vzťahu k určeniu neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré oprávňuje žalovaného jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu adekvátnym spôsobom pri zmene miery rizika klienta, uviedol, že toto ustanovenie neobchádza zákon ani sa neprieči dobrým mravom a prípadné posúdenie adekvátnosti zmeny úrokovej sadzby môže byť následne predmetom iného konania.

2. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie obe strany sporu.

3. Žalobcovia napadli rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola ich žaloba zamietnutá, s výnimkou zamietnutia žaloby v časti určenia ustanovení 11. 1. 1. 3, 11. 1. 3, 11. 3. 1, 9. 2. 3, 12. 5 zmluvy o poskytnutí úveru za neplatné a neprijateľné zmluvné podmienky a v časti zamietnutia nároku na ospravedlnenie. Žalobcovia v podanom odvolaní vzniesli námietku nesprávneho právneho posúdenia veci okresným súdom, pokiaľ tento zamietol ich návrh na určenie, že nimi označené ustanovenia zmluvy o poskytovaní úveru sú neprijateľnými podmienkami z dôvodu, že ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o poskytnutí úveru vyložil neprípustným spôsobom, keď konštatoval nemožnosť jeho aplikácie, vzhľadom k tomu, že režim spotrebiteľských zmlúv bol do právneho poriadku zavedený výslovne až novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zák. č. 150/2004 Z. z. účinnou od 01.04.2004 a v zmysle tejto úpravy (ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nie je predmetná zmluva o poskytnutí úveru zmluvou spotrebiteľskou. Žalobcovia na podporu svojej odvolacej argumentácie poukázali na odbornú právnu literatúru a súdne rozhodnutia, pričom v odvolaní z nich citovali časti, ktoré mali podporiť ich argumentáciu. Konštatovali, že okresný súd pochybil, keď pre nemožnosť aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka zamietol ich žalobu v časti, ktorou sa domáhali určenia neprijateľnosti nimi označených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru.

4. Ďalšia odvolacia námietka žalobcov smerovala voči časti rozsudku okresného súdu, ktorým bol zamietnutý v celom rozsahu ich návrh na určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru. Namietali, že formuláciou ustanovenia 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru došlo k obchádzaniu § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve. Dôvod jednostrannej zmeny musí byť vyjadrený v zmluve dostatočne určito, aby ho bolo možné konkretizovať na základe objektívne stanovených kritérií. Nemôže obsahovať všeobecnú, nejasnú formuláciu, pripúšťajúcu rôzny výklad. Zároveň uviedli, že možno subsumovať uvedené ustanovenie zmluvy o poskytnutí úveru aj pod všeobecnú skutkovú podstatu neprijateľných podmienok v zmysle tzv. generálnej klauzuly zakotvenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorú je potrebné posudzovať vo svetle Smernice 93/13/EHS. Ustanovenie o jednostrannej možnosti žalovaného meniť náklady na úver odporuje § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka, pretože presne neupravuje podmienky, za akých k tomu žalovaný môže pristúpiť. Slovo „najmä“ vyvoláva pochybnosti nad okruhom vzťahov, pri ktorých by žalovaný takúto zmenu zmluvy mohol dosiahnuť. Žalovaný v minulosti niekoľkokrát opakovane pristúpil k svojoľnej zmene predmetnej zmluvy na základe uvedeného ustanovenia bez toho, aby uviedol konkrétny dôvod svojho konania. Predmetné ustanovenie zmluvy o poskytnutí úveru pripúšťa rôzny výklad a umožňuje

uplatniť žalovanému svojvôľu pri jednostrannej zmene úrokovej sadzby a tým dochádza výrazne k znevýhodneniu ich osôb ako spotrebiteľov, preto ide o neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka a zmluva o poskytnutí úveru je v tejto časti absolútne neplatná.

5. Žalobcovia ďalej ako dôvod neplatnosti tohto zmluvného dojednania uviedli aj jeho neurčitost' z dôvodu nejednoznačnosti. Z jeho obsahu nie je zrejmé, akým mechanizmom (výpočtom) má žalovaný určiť konkrétnu výšku zvýšenej úrokovej sadzby, t. j. nie sú poznateľné objektívne merateľné kritéria pre vyčíslenie zvýšenej úrokovej sadzby. Poukazujúc na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 žalobcovia uviedli, že znaky neprijateľnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná, ale aj podmienka, ktorá je neurčitá, alebo v rozpore s „ratio legis“. Neurčitost' tohto zmluvného dojednania podčiarkuje aj skutočnosť, že v predmetnej zmluve nie je vysvetlený význam pojmu „miera rizika klienta“, pričom nejde ani o pojem používaný zákonom a taktiež pravidlá Národnej banky Slovenska, na ktoré odkazuje v tomto ustanovení žalovaný, nikdy neboli vydané.

6. Ďalší dôvod neplatnosti tohto zákonného ustanovenia videli žalobcovia v jeho rozpore najmä s § 75 ods. 4 písm. d/ zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba „Zákon o bankách“), podľa ktorého zmluva o hypotekárnom úvere musí byť písomná a musí obsahovať podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená výška ročnej percentuálnej úrokovej sadzby alebo iné náklady vyžadované od klienta. Demonstratívny charakter úpravy zmluvných podmienok, za ktorých môže žalovaný jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu len potvrdzuje možnosť uplatnenia jeho svojvôľu pri jednostrannej zmene úrokovej sadzby na základe iných ako objektívnych skutočností. Nielen v úverovej zmluve, ale ani v žiadnej jej prílohe, nie sú tieto podmienky špecifikované a nie je stanovený výpočet rizika klienta, z čoho vyplýva, že z ich strany nie je možné vedieť ani predpokladať, aké okolnosti môžu znamenať splnenie podmienok pre jednostrannú zmenu úrokovej sadzby žalovaným. Zároveň, podľa žalobcov, uvedené zákonné ustanovenie nespĺňa ani požiadavky stanovené v § 27 ods. 1 písm. c/ Zákona o bankách, podľa ktorého je banka povinná vykonávať obchody za výhodných ekonomických a právnych podmienok nielen pre banku, ale zároveň aj pre klienta. Dotknuté ustanovenie je hrubo nevyvážené a výrazne znevýhodňuje ich osoby. Žalobcovia ďalej namietali rozpor uvedeného ustanovenia s dobrými mravmi. Za neakceptovateľnú označili možnosť, aby žalovaný jednostranne zvyšoval úrokovú sadzbu klientov na podklade nejednoznačného ustanovenia bez vopred stanovených merateľných a overiteľných kritérií. V nadväznosti na uvedené tvrdenia žalobcovia zdôraznili, že uvedené ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru je netransparentné, pokiaľ ide o mechanizmus, resp. spôsob zmeny úrokovej sadzby. Žalobcovia navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Žalovaný podal odvolanie voči výrokom rozsudku okresného súdu, ktorými bolo žalobe vyhovené a namietal nesprávne právne posúdenie veci. Okresný súd na záväzkový vzťah založený zmluvou o poskytnutí úveru nesprávne aplikoval ustanovenia zákona číslo 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30.06.2006 (ďalej „ZoSÚ“). Predmetná zmluva je zmluvou o hypotekárnom úvere, na ktorú nemožno ustanovenia uvedeného právneho predpisu aplikovať, prípadne ani ustanovenia neskoršieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. Žalovaný ďalej uviedol, že okresný súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho námietkou o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neplatnosti vybraných vedľajších ustanovení úverovej zmluvy. Obmedzil sa iba na argument, že záväzkový vzťah založený predmetnou zmluvou bude trvať ešte niekoľko rokov a práva žalobcov bez žiadaného určenia sú ohrozené a v právnej neistote. Vôbec nereflektoval na skutočnosť, že v súčasnosti nie je právo žalobcov žiadnym spôsobom ohrozené a žalobcovia nepredložili žiaden relevantný prostriedok preukazujúci opak. Všetky tvrdenia o ohrození ich práv a ich domnejšej právnej neistote odôvodňujú hypotetickou obavou možnej aplikácie nimi vybraných zmluvných ustanovení žalovaným v prípade potencionálneho porušenia úverovej zmluvy. Keďže k porušeniu úverovej zmluvy zo strany žalobcov nedošlo a nemajú v úmysle túto porušiť, poskytnutie súdnej ochrany pred hypotetickým uplatnením uvedených podmienok je nutné považovať za predčasné a neopodstatnené. Meritórne rozhodnutie by malo pre žalobcov právny význam iba vtedy, ak by mali v úmysle úverovú zmluvu porušiť.

8. Žalovaný ako ďalší odvolací dôvod uviedol, že konanie pred okresným súdom má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Za takúto vadu považoval nedostatočné

odôvodnenie rozsudku. Dôvody a závery, pre ktoré žalobe čiastočne vyhovel sú všeobecné, strohé, bez uvedenia širších súvislostí a náležitej argumentácie založenej na vykonanom dokazovaní. Okresný súd určil neplatnosť ustanovení článkov uvedených vo výroku napadnutého rozsudku pre ich domnelý rozpor s dobrými mravmi, bližšie nekonkretizovaným zákonom, ľudskými právami a z dôvodu údajnej značnej nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa bez toho, aby svoje rozhodnutie akokoľvek argumentačne podporil. Nezobral do úvahy, že žalovaný podlieha dozoru a kontrole zo strany Národnej banky Slovenska. Nedostatočne posúdil význam, zmysel a opodstatnenosť jednotlivých zmluvných ustanovení, ktorých účelom je predovšetkým zabezpečenie návratnosti úveru. Žalovaný poukázal na to, že ako bankový subjekt je povinný v zmysle odporúčania Národnej banky Slovenska pristupovať k poskytovaniu úverov obozretne a vykonávať svoju činnosť spôsobom zohľadňujúci všetky možné riziká. Zdôraznil, že v zmysle § 27 ods. 12 Zákona o bankách banka nesmie uzatvárať zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok, najmä také zmluvy, ktorej ju zaväzujú na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote alebo ktorými sú zjavne nedostatočne zabezpečené jej pohľadávky. Žalovaný zdôraznil, že neplatnosť zmluvy má byť v súkromnoprávných vzťahoch absolútnou výnimkou, iba v prípade, ak konkrétny úkon za žiadnych okolností neobstojí ako platný.

9. Krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 7Co/563/2015 z 10. februára 2016 tak, že rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorým rozhodol o určení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru potvrdil. Výrok, ktorým okresný súd zamietol žalobu o určení, že jednotlivé ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru, o ktorých rozhodol že sú neplatné, sú zároveň neprijateľnými podmienkami a o určení neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia 4. 6 zmluvy o poskytnutí úveru zmenil a rozhodol, že ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru, o ktorých neplatnosti rozhodol okresný súd sú aj neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ďalej určil, že ustanovenie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru je neplatné a je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Nedotýkal sa výroku rozsudku okresného súdu, ktorým zamietol žalobu o určení že ustanovenia zmluvy o úvere 11. 1. 1. 3, 11. 1. 3, 11. 3. 1, 9. 2. 3, 12. 5 sú neplatné a ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko v tejto časti nebol rozsudok okresného súdu napadnutý odvolaním.

10. Krajský súd, na rozdiel od okresného súdu, dospel k záveru, že na zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzatvorenú medzi sporovými stranami je možné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spotrebiteľské zmluvy a právne vzťahy z týchto zmlúv vyplývajúce. Konštatoval, že právny inštitút spotrebiteľských zmlúv bol do Občianskeho zákonníka zavedený jeho novelou, ktorá bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z. z. účinným od 01. apríla 2004. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení tejto novely boli za spotrebiteľské zmluvy považované iba zmluvy upravené v ôsmej časti Občianskeho zákonníka, ak na jednej strane vystupoval dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ. Ďalšia novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 568/2007 Z. z. účinným od 01. januára 2008 rozšírila definíciu spotrebiteľskej zmluvy aj na ďalšie typy zmlúv, ktoré neboli upravené v ôsmej časti Občianskeho zákonníka, teda aj na zmluvy úverové. Odvolací súd s odkazom na prechodné ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka v znení tejto novely, podľa ktorého sa ustanoveniami Občianskeho zákonníka v znení tejto novely spravujú aj právne vzťahy, ktoré vznikli pred 01. januárom 2008 dospel k záveru, že neplatnosť a neprijateľnosť zmluvných podmienok v zmluve o poskytnutí úveru uzatvorenej medzi stranami sporu možno posudzovať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy v znení tejto novely. Ďalej konštatoval, že v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (ďalej „O.s.p.“) v znení zákona č. 575/2009 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 01. marca 2010 a doplnil § 153 O.s.p. ods. 4 možno, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti, aj bez návrhu výslovne túto zmluvnú podmienku uviesť vo výroku rozhodnutia. Okresnému súdu tak uvedené zákonné ustanovenie umožňovalo v čase jeho rozhodovania takýmto spôsobom postupovať. Krajský súd konštatoval, že dôvody, pre ktoré okresný súd rozhodol o neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru sú zároveň dôvodmi aj pre vyslovenie neprijateľnosti týchto zmluvných dojednaní v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu medzi žalobcami ako spotrebiteľmi a žalovaným ako dodávateľom. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach na jeho odôvodnenie odkázal. V tejto súvislosti zároveň vyhodnotil ako nedôvodnú odvoláciu námietku žalovaného, že okresný súd svoje závery týkajúce sa neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru dostatočne neodôvodnil. Za nedôvodnú považoval aj odvoláciu námietku žalovaného o neexistencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení. Skutočnosť, že si žalobcovia riadne plnili zmluvné povinnosti uložené ustanoveniami zmluvy, ktoré boli

v rozpore s dobrými mravmi, neodstraňuje neistotu právnych vzťahov medzi stranami sporu. Z hľadiska princípu ochrany spotrebiteľa považoval odvolací súd za nutné „postaviť na isto“ právny vzťah medzi stranami sporu, a to aj bez toho, aby došlo k porušeniu práv a povinností vyplývajúcich z predmetnej zmluvy o poskytnutí úveru.

11. Odvolacie námietky žalobcov vyhodnotil odvolací súd ako dôvodné. Stotožnil sa s ich názorom, že ustanovenie 4. 6 zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré upravovalo podmienky, za ktorých môže žalovaný ako veriteľ pristúpiť k jednostrannému zvýšeniu dohodnutej úrokovej sadzby, pripúšťa rôzny výklad a umožňuje uplatniť žalovanému svojvoľu pri jednostrannej zmene úrokovej sadzby. Uvedené zmluvné dojednanie vyhodnotil ako neurčité, z dôvodu, že použitý pojem „miera rizika klienta“, s ktorým súvisí možnosť jednostranného zvýšenia úrokovej sadzby žalovaným, nie je v zmluve vysvetlený a špecifikovaný, neumožňuje žalobcom predpokladať na základe akých skutočností môže v budúcnosti dôjsť k zmene úrokovej sadzby. Krajský súd tak konštatoval, že uvedené zmluvné dojednanie má charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka.

12. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/563/2015 z 10. februára 2016 podal žalovaný dovolanie. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 4Cdo/223/2016 z 25. októbra 2017 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Námietku žalovaného o nedostatku právomoci všeobecného súdu, z dôvodu že konanie má prebiehať na rozhodcovskom súde vyhodnotil ako nedôvodnú. Za nedôvodnú považoval aj námietku prekážky rozsúdenej veci vo vzťahu k určeniu neplatnosti ustanovenia 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru, pretože medzi stranami sporu nebolo súdom meritorne rozhodnuté vo vzťahu k namietanému ustanoveniu 4. 6 predmetnej zmluvy. Za dôvodnú považoval dovoláciu námietku žalovaného, že odvolací súd v napadnutom rozsudku použil právny predpis, ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý a nevyzval účastníkov konania na vyjadrenie sa k jeho možnému použitiu. Poukázal na to, že odvolací súd vec posudzoval podľa § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 3 a 4 a § 879j Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. januára 2008 a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., preto mal postupovať v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a umožniť účastníkom vyjadriť sa k novej aplikácii týchto ustanovení. Z týchto dôvodov rozsudok krajského súdu zrušil s tým, že vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady nemal možnosť pristúpiť k posúdeniu ďalších dovolacích námietok (nepreskúmateľnosť rozsudku okresného, ako aj odvolacieho súdu, nesprávne právne posúdenie naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení).

13. Odvolací súd vychádzajúc zo záverov vyššie uvedeného uznesenia najvyššieho súdu vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 52 ods. 1 a § 53 ods. 1, 3 a 4 a § 879j Občianskeho zákonníka na prejednávajúcu vec (č.l. 416). Žalovaný na výzvu odvolacieho súdu reagoval písomným podaním zo 06.03.2018 (č.l. 421 a nasl.). Uviedol, že na prejednávajúcu vec nie je možné odvolacím súdom uvedené právne predpisy aplikovať. Poukázal na znenie § 879j Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vznik právneho vzťahu sa musí posudzovať podľa doterajších predpisov, súd tak musí vychádzať z právneho stavu existujúceho v čase vzniku záväzkového vzťahu medzi sporovými stranami a posudzovať neplatnosť, respektíve neprijateľnosť zmluvných podmienok výlučne podľa zákonných požiadaviek platných a účinných v čase vzniku zmluvy. Pre prípad aplikácie odvolacím súdom uvedených zákonných ustanovení, odkázal na aktuálne znenie § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, ktorý výslovne stanovuje, kedy nie je zmena úrokovej sadzby neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vo vzťahu k novej aplikácii § 153 ods. 3, 4 O.s.p. poukázal na znenie § 470 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého už predmetné zákonné ustanovenia nie sú aplikovateľné. Podľa § 137 písm. d/ CSP v spojení s § 298 CSP určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nie je spôsobilé byť samostatným predmetom konania, pretože neexistuje taký právny predpis, ktorý by umožňoval konanie o ňom ako o samostatnej právnej skutočnosti. V ďalšej časti predmetného podania vyslovil súhlas so záverom okresného súdu, o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru. Predmetné dojednanie mu neumožňuje svojvoľne meniť úrokovú sadzbu. Otázku formulácie tohto článku nemožno hodnotiť bez zohľadnenia reálneho vývoja na bankovom trhu, ktorí musia strany, predovšetkým žalobca predpokladať pri uzavretí zmluvy. Banka pri formulácii jednotlivých ustanovení musí v určitom rozsahu predvídať, že počas tohto obdobia dôjde k zmenám, ktoré si vyžadujú zmenu výkladu použitých pojmov. Z tohto dôvodu nemôže všetky pojmy v zmluve uzatvorenej na dlhšie obdobie presne definovať a špecifikovať. Z uvedených dôvodov musel formulovať predmetné ustanovenie tak, že má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu, ak dôjde k zmene miery rizika klienta. Niekedy môže táto zmena znamenať zníženie, niekedy naopak zvýšenie úrokovej sadzby, teda nie vždy ide o zmenu v neprospech klienta. Určenie výšky úrokovej sadzby,

za ktorú banka poskytuje úroky, je internou záležitosťou banky a banka nie je povinná zverejňovať, respektíve oznamovať klientovi algoritmus výpočtu úrokovej sadzby.

14. Žalobca vo vyjadrení k stanovisku žalovaného z 09.04.2018 (č.l. 431) považoval za možnú aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka uvedených vo výzve odvolacieho súdu. K možnému posudzovaniu ustanovenia 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru podľa § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka uviedol, že predmetné ustanovenie nespĺňa zákonné predpoklady výnimky z neprijateľnosti vyplývajúce z tohto ustanovenia, ktoré zmenu úrokovej sadzby umožňuje len z vážnych objektívnych dôvodov, nie na základe naplnenia neurčitých a netransparentne definovaných dôvodov, hlavne však vopred neznámych pre obe strany.

15. Krajský súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 7Co/13/2018 z 18. apríla 2018, a to rovnako ako v predchádzajúcom rozsudku. Konštatoval, že ani po oboznámení sa s názormi strán sporu k možnému inému právnomu posúdeniu veci, nemal dôvod odchyliť sa od právnych názorov prezentovaných vo svojom predchádzajúcom rozsudku. Opätovne rozobral právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku, jej časovú pôsobnosť a aplikáciu na súdnu vec. Zotrvával na názore, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu je preskúmateľné. Okresný súd podrobne uviedol skutočnosti, na ktoré pri posúdení neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru prihliadal, dôsledne sa zaoberal vysvetlením dôvodov, pre ktoré tieto považoval za neplatné. Krajský súd preto v tejto časti v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu v zmysle § 387 ods. 2 CSP. V súvislosti s tvrdením žalovaného, že nová úprava súdneho konania v Civilnom sporovom poriadku, účinná od 01. júla 2016, neumožňuje domáhať sa určenia neprijateľnosti označených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru odvolací súd uviedol, že nová právna úprava vychádza z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, zároveň však rešpektuje zachovanie procesných účinkov úkonov, ktoré boli vykonané pred jej účinnosťou. Pri posúdení možnosti podať takúto žalobu preto bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p., ako aj § 153 a § 154 O.s.p. platných a účinných v čase podania žaloby žalobcami, navyše možnosť takejto žaloby pripúšťa aj aktuálna právna úprava Civilného sporového poriadku v § 298. Odvolacie námietky žalobcov, rovnako ako v predchádzajúcom rozsudku, vyhodnotil ako dôvodné. Ustanovenie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru považoval za neurčité z dôvodu, že používal pojem „miera rizika klienta“, ktorý nie je nikde vysvetlený a špecifikovaný a neumožňuje žalobcom ako spotrebiteľom predpokladať zmenu úrokovej sadzby v budúcnosti.

16. Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 7Co/13/2018 z 18. apríla 2018 podal žalovaný dovolanie. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 4Cdo/148/2018 z 30. júla 2019 dovolanie žalovaného zamietol.

17. Konštatoval, že pokiaľ žalovaný v dovolaní namieta procesné vady v zmysle § 420 písm. a/ a d/ CSP (t. j. nedostatok právomoci súdu v prejednávanej veci a existenciu prekážky veci právoplatne rozhodnutej), ide o dovolacie námietky, ktoré vzniesol už vo svojom dovolaní proti v poradí prvému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prejednávanej veci, a ktorých opodstatnenosť dovolací súd vyhodnotil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí vo veci a nemá dôvod sa od tohto svojho právneho názoru odkloniť.

18. Žalovaný v dovolaní ďalej namieta, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď mu doručil vyjadrenie žalobcov k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení právnych predpisov len 2 dni pred verejným vyhlásením rozsudku, čím mu znemožnil možnosť zaujať k nemu stanovisko a keď mu odvolací súd neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, hoci ho o to výslovne požiadal, a napokon, že odvolací súd reálne neposúdil žiadnu argumentáciu strán sporu k možnému použitiu doteraz neaplikovaných právnych predpisov, ale v podstate len skopíroval svoj v poradí prvý rozsudok vo veci. Najvyšší súd uviedol, že súd doručuje vyjadrenie strany k možnému použitiu iného právneho predpisu bez toho, aby vyzýval protistranu na zaujatie stanoviska k nemu alebo na akýkoľvek iný procesný úkon. Právo na spravodlivý proces je v tomto prípade potrebné považovať za zachované samotným doručením podania protistrane. Za porušenie práva na spravodlivý proces nepovažoval ani to, že odvolací súd, podľa tvrdenia žalovaného, reálne neposúdil žiadnu argumentáciu strán vo vyjadreniach k možnému použitiu iného právneho predpisu. Uviedol, že výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je plnením osobitného druhu mandukáčnej (poučovacej) povinnosti, ktorej podstatou je predísť vydávaniu prekvapivých rozhodnutí.

Samotné právne posúdenie však súd uskutoční autonómne, nezávisle od procesných strán. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby všeobecné sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

19. K námietke žalovaného, že mu odvolacím súdom nebolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami dovolací súd uviedol, že táto skutočnosť nespôsobuje pre procesnú stranu taký negatívny dôsledok, ktorý by sa zároveň vzťahoval na výsledok konania - meritórne rozhodnutie.

20. K námietke žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení, keďže pri riešení právnej otázky, či žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd konštatoval, že k takémuto odklonu nedošlo. V prejednávanej veci právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu bolo, či žalobcovia ako spotrebitelia majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti a neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby tieto zmluvné podmienky boli voči nim aplikované. Dovolací súd uviedol, že z jeho rozhodovacej praxe vyplýva, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobcom navrhovaného rozhodnutia. Prisvedčil záveru odvolacieho súdu, že na základe podanej určovacej žaloby sa postavenie žalobcov v predmetnom právnom vzťahu stane istejšie a nebudú vystavení neprimeraným obmedzeniam alebo sankciám v rozpore s právom, ktorých obsah pri uzatváraní zmluvy nemali možnosť ovplyvniť a zmluvu mohli len ako celok prijať alebo odmietnuť.

21. Ďalej uviedol, že pokiaľ ide o tzv. negatívne záväzky žalobcov v zmysle článku 9.2 zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré aj podľa jeho názoru neprimerane zasahujú do vlastníckych práv žalobcov a ich zmluvnej voľnosti, postavenie žalobcov sa stane istejším, pretože za súčasného stavu im hrozí sankcia, respektíve neželaný nepriaznivý následok za konania, ktoré sú v podstate výkonom ich ústavných práv a slobôd. Žalobcovia v obave pred možným uplatnením týchto sankcií zo strany dodávateľa (žalovaného) sú nútení tolerovať, respektíve trpieť tieto obmedzenia, čo je v rozpore so zásadou všetko je dovolené, čo nie je zákonom zakázané a zásadou individuálnej autonómie (slobody vôle) a nedotknuteľnosti vlastníckeho práva, na ktorých je vybudované súkromné (civilné) právo. Na uvedenom nič nemôže zmeniť fakt, že žalobcovia neplánujú predmetné zmluvné ustanovenia porušiť, a rovnako ani fakt, že žalovaný deklaroval vôľu nepristúpiť k sankcionovaniu žalobcov za takéto konania, aj keď podľa predmetnej zmluvy takéto oprávnenie má. Slobodná možnosť subjektov v súkromnoprávných vzťahoch mať, nadobúdať, či využívať svoj majetok (vlastnícka sloboda) a slobodná možnosť nakladania s majetkom alebo majetkovými hodnotami a právami (zmluvná sloboda) musí byť garantovaná za každých okolností a v prípade jej ohrozenia musí byť poskytnutá právna ochrana. Záujem na ochrane týchto slobôd je vyšší, hodnotnejší ako záujem na zabezpečení peňažnej pohľadávky dodávateľa, a preto musí dostať prednosť.

22. V kontexte uvedeného dovolací súd vyslovil názor, že tieto slobody žalobcov, respektíve ich nerušený výkon sú uvedenými ustanoveniami zmluvy reálne ohrozené, a teda žalobcovia majú na určení neplatnosti a neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok naliehavý právny záujem. Ďalej konštatoval, že obdobný právny záver platí aj pre ostatné žalobou úspešne napadnuté ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov (žalobcov) alebo sú v podstate sankciami za porušenie ich zmluvných povinností, vrátane porušenia povinnosti zo záväzkových vzťahov s tretími osobami, ktoré s predmetným úverovým vzťahom nijako nesúvisia. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno v prípade nesplnenia zmluvnej povinnosti hroziť sankciou, ktorá je v rozpore s právom, respektíve nikto nie je povinný znášať protiprávnu hrozbu, za ktorú treba považovať aj sankcie v podobe neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Z tohto dôvodu žalobcovia ako spotrebitelia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem a ich určovacia žaloba napĺňa svoj preventívny účel predchádzať porušovaniu zmluvných práv a povinností a možno ňou dosiahnuť zamedzenie ďalších sporov, ku ktorým by uplatnenie týchto neprijateľných a v tom dôsledku aj neplatných zmluvných podmienok mohlo viesť.

23. K ďalšiemu žalovaným uvádzanému dôvodu dovolania, a to že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej

podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzatvorená pred tým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z. z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, dovolací súd uviedol, že jej vyriešenie odvolacím súdom je vecne správne. Za mylné označil tvrdenia žalovaného, že neprijateľnosť podmienok v spotrebiteľských zmluvách je „procesne“ možné určiť až od 01. marca 2010, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 575/2009 Z. z. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo možné konštatovať neprijateľnosť určitej podmienky v spotrebiteľských zmluvách už od 01. apríla 2004, kedy bol do slovenského právneho poriadku zakotvený inštitút spotrebiteľských zmlúv a ochrany pred neprijateľnými podmienkami v týchto zmluvách. Zmena Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku vykonaná na základe zákona č. 573/2009 Z. z. s účinnosťou od 01. marca 2010 bola významná predovšetkým z toho hľadiska, že do právneho poriadku zakotvila oprávnenie súdu rozhodnúť o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve nielen na návrh strany, ale aj bez návrhu. V žiadnom prípade, podľa názoru dovolacieho súdu, túto novelu zákona nemožno interpretovať tak, že neprijateľnosť podmienky v spotrebiteľských zmluvách rozsudovým výrokom možno deklarovať až od momentu nadobudnutia jej účinnosti, respektíve, že takto možno postupovať len v prípade spotrebiteľských zmlúv, ktoré boli uzavreté až po nadobudnutí jej účinnosti. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

24. Žalovaný napokon vyvodzoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere - ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená a vytýkal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože podľa ustanovenia § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, ktoré stanovuje, že zmena úrokovej sadzby z vážnych objektívnych dôvodov bez jej oznámenia spotrebiteľovi nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pokiaľ spotrebiteľ bol o nej riadne informovaný a bola mu daná možnosť vypovedať poskytovanú finančnú službu, a preto ustanovenie bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru nemôže byť z tohto dôvodu neplatné. Najvyšší súd uzavrel, že táto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom odvolací súd založil svoje právne závery. Žalovaný síce argumentoval nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu, nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že uvedené ustanovenie zmluvy nie je neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 respektíve § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov ním nastolená otázka nebola relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

25. Žalovaný podal proti rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 148/2018 z 30. júla 2019 ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol Ústavný súd SR nálezom sp. zn. II.ÚS 43/2020 z 26. mája 2020 tak, že základné právo žalovaného na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 148/2018 z 30. júla 2019 porušené boli, rozsudok Najvyššieho súdu SR zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. Ústavný súd vyhodnotil ako dôvodné námietky žalovaného o porušení jeho procesných práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu tým, že tento nevzhladol vadu zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v postupe odvolacieho súdu, ktorý doručil podanie protistrany, ktorým reagovala na výzvu súdu k novej aplikácii ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, žalovanému len 2 dni pred samotným rozhodnutím v odvolacom konaní a v tom, že žalovanému napriek jeho žiadosti nebol oznámený termín verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom. Už len uvedené pochybenie najvyššieho súdu považoval ústavný súd za postačujúce na vyslovenie porušenia označených práv žalovaného napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

27. Námietky žalovaného, že najvyšší súd nepreskúmateľne posúdil ním namietanú dovoláciu vadu podľa § 420 písm. a/ a d/ CSP, že súd rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, respektíve v tejto veci sa už právoplatne rozhodlo, ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodné. Závery najvyššieho súdu týkajúce sa uvedenej problematiky považoval za ústavne akceptovateľné.

28. Ďalšia námietka žalovaného v ústavnej sťažnosti bola, že najvyšší súd sa odklonil od ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít, týkajúcej sa otázky naliehavého právneho záujmu v prípade určovacej žaloby, ktorou žalobcovia žiadali vysloviť neplatnosť označených ustanovení zmluvy o úvere. Za absurdný označil záver dovolacieho súdu, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný preto, aby sa právo žalobcov mohlo stať istejším. Ústavný súd túto námietku žalovaného považoval za nedôvodnú. Úvahu najvyššieho súdu o preventívnej funkcii určovacej žaloby v spotrebiteľských vzťahoch označil za legitímnu v tom, že nikto nemusí znášať protiprávnu hrozbu sankciami, ktoré sú dojednané v rozpore s platným právom, ako aj v tom, že postavenie účastníkov zmluvy sa tak stane istejším a predíde sa prípadným ďalším sporom spojeným s úverovou zmluvou a jej obsahom. Ústavný súd konštatoval, že sa z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu presvedčil o ústavnej akceptovateľnosti zdôvodnenia existencie naliehavého právneho záujmu spotrebiteľa na určení neprijateľných zmluvných podmienok v rámci určovacej žaloby. Ďalej tiež konštatoval, že v právnom posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti ustanovení úverovej zmluvy z dôvodu zistenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve najvyšším súdom nevzhladol takú relevantnú odlišnosť alebo exces, ktorá by mohla založiť ústavnoprávny rozmer námietky žalovaného, týkajúcej sa tejto otázky.

29. Žalovaný v ústavnej sťažnosti namietal, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku ním formulované dve právne otázky, ktoré podľa jeho názoru neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené, posúdil arbitrárne a nesprávne. Ústavný súd dospel k záveru o ústavnej akceptovateľnosti záverov najvyššieho súdu pri poskytnutí odpovede na otázku žalovaného, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred tým ako bola zákonom č. 597/2009 Z. z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Zaujatie opačného názoru by podľa názoru ústavného súdu bolo možné považovať za prejav prílišného formalizmu. Pokiaľ však išlo o druhú žalovaným nastolenú právnu otázku, a to, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere, podľa názoru ústavného súdu ju najvyšší súd vyriešil arbitrárne a jeho záver, že ide o skutkovú otázku, prima facie nezodpovedá charakteristike položenej otázky. Ústavný súd uzavrel, že v tomto prípade ide o posúdenie (ne)prijateľnosti zmluvnej podmienky, respektíve jej (ne)platnosti. Žalovaný touto otázkou nenaznačoval nesprávnu interpretáciu v zmluve obsiahnutých pojmov, ale nesprávne právne hodnotiace závery súdu o nich. Námietku žalovaného, že najvyšší súd sa arbitrárne odmietol zaoberať touto otázkou, ústavný súd vyhodnotil ako opodstatnenú a dôvodnú.

30. Najvyšší súd následne opätovne rozhodol o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/13/2018 z 18. apríla 2018, a to uznesením sp. zn. 4Cdo/141/2020 z 21. októbra 2020, ktorým tento rozsudok krajského súdu ako aj uznesenie Okresného súdu Žilina z 21. septembra 2019 č. k. 18C/341/2013-607 a uznesenie Okresného súdu Žilina z 10. decembra 2019 č. k. 18C/341/2013-642 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie. Najvyšší súd viazaný právnym názorom Ústavného súdu uzatvoril, že neoznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu, hoci o to žalovaný výslovne požiadal, možno považovať za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces a ktorým došlo k založeniu prípustnosti a dôvodnosti jeho dovolania, z ktorého dôvodu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rovnaký záver konštatoval aj vo vzťahu k námietke žalovaného o neskorom doručení vyjadrenia stanoviska žalobcov k jeho vyjadreniu k možnému použitiu dovtedy neaplikovaného právneho predpisu.

31. K námietke žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení, keď sa odvolací súd pri riešení právnej otázky, či žalobcovia ako spotrebiteľia majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti a neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby tieto zmluvné podmienky boli voči nim aplikované, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, najvyšší súd uviedol, že zastáva názor, že naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení je daný a právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom je správne a v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Dodal, že aj ústavný súd takéto riešenie považoval za ústavne konformné, a preto nemá dôvod odchyliť sa od svojho predchádzajúceho názoru, ktorý uviedol v rozsudku sp. zn. 4Cdo/148/2018. Keďže právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom považoval za správne a v súlade s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, túto námietku žalovaného nepovažoval za spôsobilú založiť prípustnosť dovolania.

32. Dovolací súd taktiež zotrval na svojom predchádzajúcom názore, ktorý rovnako ústavný súd vyhodnotil za ústavne akceptovateľný, aj pokiaľ ide o riešenie právnej otázky, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá predtým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z. z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, t. j. pred 01. marcom 2010. Keďže od tejto právnej otázky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešenou, dovolanie žalovaného považoval za prípustné, ale nie za dôvodné, pretože právne posúdenie veci odvolacím súdom, pokiaľ išlo o túto otázku považoval za správne.

33. Žalovaný napokon vyvodzoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere, ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená a vytýkal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože podľa ustanovenia § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

34. Dovolací súd k tejto námietke uviedol, že niet pochýb o tom, že zmluvná podmienka, ktorá oprávňuje dodávateľa finančných služieb z vážneho objektívneho dôvodu zmeniť úrokovú sadzbu, ak sa súčasne zaviazal bez zbytočného odkladu o tom a o možnosti spotrebiteľa vypovedať spotrebiteľskú zmluvu písomne spotrebiteľa informovať a ak spotrebiteľ má právo bezplatne a s okamžitou účinnosťou vypovedať túto zmluvu, nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže ju podľa skutkovej podstaty neprijateľnosti výslovne vyčleňuje ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka. Predmetom právneho posúdenia prejednávanej veci však nebola otázka, tak ako bola nastolená žalovaným, ale otázka, či ustanovenie 4. 6. zmluvy o poskytnutí úveru, tak ako je formulované, spĺňa alebo nespĺňa podmienky výnimky uvedenej v ustanovení § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, pretože podľa doslovného textu tohto ustanovenia sa oprávnenie banky jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu nepriznáva v prípade existencie „vážneho objektívneho dôvodu“, ale nie v prípade, „ak dôjde k zmene miery rizika klienta“. Právne posúdenie veci tak záviselo od interpretácie jazykového vyjadrenia predmetného ustanovenia, a to, či možno zmenu miery rizika klienta subsumovať pod vážny objektívny dôvod tak, ako to má na mysli ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, respektíve, či zmena miery rizika klienta je alebo nie je tou objektívnou okolnosťou mimo dôvodov spôsobených klientom tak, ako to tvrdí žalovaný. Dovolací súd tak dospel k záveru, že právne posúdenie veci ohľadne tejto časti sporu nezáviselo od právnej otázky formulovanej žalovaným, lebo táto nedopadá na skutkový stav veci, a preto nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania.

35. Na druhej strane však prisvedčil žalovanému, že odôvodnenie neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia 4. 6. zmluvy o poskytnutí úveru odvolacím súdom je nedostatočné a nedáva dostatočnú odpoveď na jeho rozsiahlu argumentáciu, že spadá pod ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd uložil odvolaciemu súdu povinnosť vysporiadať sa nielen s tvrdením žalobcov, že pojmy „zmena miery rizika klienta“ a jeho odvodzovanie od „behaviorálneho skóringu“ klienta skôr evokujú, že sa vzťahujú na nie objektívne skutočnosti, ale na subjektívnu stránku klienta - spotrebiteľa, pričom hodnotené okolnosti sú vopred žalobcom ako spotrebiteľom neznáme, a preto netransparentné, ale aj so skutočnosťou tvrdenu žalovaným, že osobitné právne predpisy predpokladajú a oprávňujú banku na jednostranné vykonanie zmeny (fixnej či variabilnej) úrokovej sadzby úverov na bývanie bez nutnosti uzatvoriť dodatok k zmluve o úvere, a to aj s prihliadnutím na kreditnú kvalitu klienta, ktorej hodnotenie vždy v sebe zahŕňa aj subjektívny a individuálny prvok.

36. Dovolací súd zároveň zrušil aj uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania, pretože ide o závislé výroky od dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a jeho zrušením stratili svoj podklad.

37. Krajský súd ako súd odvolací, v intenciách rozhodnutia najvyššieho súdu, viazaný jeho právnym názorom (§ 455 CSP), preskúmal odvolaním žalobcov a žalovaným napadnutý rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 18C/341/2013-263 z 03. júla 2015 v rozsahu a z dôvodov podaných odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) v časti rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a v časti podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

38. Odvolací súd, po zrušení jeho v poradí druhého rozsudku vydaného v tejto veci najvyšším súdom, sa najskôr zameril na odstránenie procesných väd, na ktoré poukázal najvyšší súd v jeho poslednom rozhodnutí vydaným v súdnej veci, vychádzajúc pritom zo záverov ústavného súdu vyslovených vo vyššie uvedenom náleze.

39. Odvolací súd zistil, že najvyšší súd pred vydaním uznesenia sp. zn. 4Cdo/141/2020 z 21. októbra 2020 zaslal právnomu zástupcovi žalovaného vyjadrenie žalobcov z 09. apríla 2018 (č. l. 431) k stanovisku žalovaného zo 06. marca 2018 (č. l. 421), ktorým žalovaný reagoval na výzvu odvolacieho súdu k možnému použitiu právnych predpisov, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a vyzval ho, aby sa k nemu v lehote desiatich dní vyjadril (č.l. 653). Právny zástupca žalovaného výzvu najvyššieho súdu prevzal 24.07.2020 a reagoval na ňu podaním z 03. augusta 2020 (č.l. 655). Namietal, že žalobcovia nereflektovali na jeho argumentáciu týkajúcu sa retroaktívneho pôsobenia preberaných ustanovení, uviedol, že zotráva na svojej doterajšej argumentácii k možnému použitiu § 879 j Občianskeho zákonníka. Rovnako zotrval aj na svojej argumentácii týkajúcej sa určitosti ustanovenia 4. 6 zmluvy o poskytnutí úveru a nemožnosti jeho určenia ako neprijateľnej zmluvnej podmienky.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené zistenie, odvolací súd žalovanému opätovne vyjadrenie žalobcu z 09. apríla 2018 už nedoručoval. Postupom najvyššieho súdu bola žalovanému daná možnosť vyjadriť sa k uvedenému podaniu žalobcu.

41. Odvolací súd vo veci určil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bez nariadenia pojednávania na 30. januára 2024. Na základe žiadosti žalovaného v odvolaní (č.l. 305 až 316) v súlade s § 219 ods. 3 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na tam uvedenú mailovú adresu, ako aj doručenie oznámenia do elektronickej schránky právneho zástupcu žalovaného (č.l. 683 rub). Žalovaný ani jeho právny zástupca sa na termín verejného vyhlásenia rozsudku neustanovili.

42. Odvolací súd sa opätovne zaoberal posúdením dôvodnosti vecných odvolacích námietok strán sporu. Zotrval na svojich predchádzajúcich záveroch, že na zmluvu o poskytnutí úveru uzatvorenú medzi sporovými stranami je možné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spotrebiteľské zmluvy a právne vzťahy z týchto zmlúv vyplývajúce, na základe ktorých mal za to, že žalobcovia sa mohli domáhať určenia neplatnosti a neprijateľnosti nimi označených zmluvných dojednaní. Odvolaciu námietku žalobcov, týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia tejto okolnosti okresným súdom, tak vyhodnotil ako dôvodnú. Správnosť týchto záverov odvolacieho súdu spochybňoval žalovaný v ním podaných dovolaniach a stali sa predmetom preskúmania v dovolacom konaní. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. 4Cdo/148/2018 z 30. júla 2019 odobril správnosť týchto záverov odvolacieho súdu tak, ako sú konštatované odvolacím súdom v bode 23. odôvodnenia tohto rozsudku. Rovnako Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. II.ÚS 43/2020 z 26. mája 2020 uvedené závery považoval za ústavne konformné. Dovolací súd preto aj vo svojom nasledujúcom uznesení sp. zn. 4Cdo/141/2020 z 21. októbra 2020 zotrval na svojom právnom názore, že možno určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá predtým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z. z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľnosti podmienok v spotrebiteľských zmluvách, t. j. pred 01. marcom 2010 (bod 32. odôvodnenia tohto rozsudku).

43. Vychádzajúc z týchto skutočností krajský súd opätovne dospel k záveru, že dôvody, pre ktoré okresný súd rozhodol o neplatnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru sú zároveň dôvodmi aj pre vyslovenie neprijateľnosti týchto zmluvných dojednaní v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu medzi žalobcami ako spotrebiteľmi a žalovaným ako dodávateľom. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach na toto poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Zároveň odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na závery vyslovené najvyšším súdom v už spomínanom rozsudku sp. zn. 4Cdo/148/2018 (uvedené odvolacím súdom v bode 22 odôvodnenia tohto rozsudku), ktorých ústavnú akceptovateľnosť konštatoval aj ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 43/2020 (uvedené odvolacím súdom v bode 28 odôvodnenia tohto rozsudku). Rovnako aj najvyšší súd vo svojom nasledujúcom uznesení sp. zn. 4Cdo/141/2020 konštatoval, že nemá dôvod odchyliť sa od svojho predchádzajúceho názoru vysloveného vo svojom rozsudku sp. zn. 4Cdo/148/2018, s ktorým sa stotožnil aj ústavný súd (uvedené odvolacím súdom v bode 31. odôvodnenia tohto rozsudku).

44. Odvolací súd rovnako dospel k záveru o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvného dojednaní v bode 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru v zmysle § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc zo záverov zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, ktoré v podrobnostiach uviedol v bode 35. odôvodnenia tohto rozsudku, sa zameril na posúdenie otázok v zmysle právneho názoru vysloveného najvyšším súdom. Je potrebné zdôrazniť, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolacom konaní netvrdil možnosť jednostrannej zmeny úroku v zmysle § 53 ods. 15 Občianskeho zákonníka, z ktorého dôvodu nemožno považovať za neprijateľnú podmienku samostatnú jednostrannú zmenu úroku, túto argumentáciu použil až v rámci podaných dovolaní. V súdnej veci odvolací súd neposudzoval, či žalovaný mohol alebo nemohol jednostranne zmeniť úrok, ale to, že pokiaľ tak chcel urobiť mal jasne pre spotrebiteľa zrozumiteľne zdefinovať kritéria takejto zmeny. Žalovaný tvrdil, že na jednostrannú zmenu úroku postačuje právny dôvod, ktorým bola zmena miery rizika žalobcov. Jednostranná zmena zmluvy je vážnym zásahom do zmluvy. Predpokladom jednostrannej zmeny zmluvných podmienok je preto transparentná zmluvná podmienka, ktorá jasne a zrozumiteľne objasňuje okolnosti, za akých dôjde k zmene zmluvných podmienok. Nestačí, aby takáto zmenová klauzula obsahovala možnosť zmeny úrokov, ale musí obsahovať aj mechanizmus tejto zmeny. Posúdením určitej zmluvného dojednaní 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru a konštatovaním jeho netransparentnosti sa v skutkovo obdobnej veci zaoberal Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. III.ÚS 111/2023 z 15. júna 2023. V ústavných súdom posudzovanej veci, rovnako ako aj v prejednávanej prípadnej žalovaný, ktorý bol sťažovateľom, odkazoval na pravidlá Národnej banky Slovenska upravujúce metódy posudzovania rizikovosti klientov. Ústavný súd v tomto rozhodnutí poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorých „Nielen zmluvná podmienka, ale aj mechanizmus z nej vyplývajúci musí byť jasný a zrozumiteľný: požiadavka, podľa ktorej zmluvná podmienka musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne sa má preto chápať tak, že stanovuje aj to, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmov, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú“ (rozsudky z 30.04.2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 75, ako aj z 23.04.2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, bod 50). Odvolací súd tak dospel k záveru že uvedené zmluvné dojednanie 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru je neurčité ktorá skutočnosť je dôvodom vyslovenia nielen jeho neurčitosti, ale aj neprijateľnosti. Značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov bola založená tým, že sú vystavení nejasnej, nezrozumiteľnej a neurčitej zmluvnej podmienke, z ktorej nemožno určiť práva a povinnosti spotrebiteľa.

45. Odvolací súd tak uzatvára, že odvolanie žalobcov považoval za dôvodné a rozsudok okresného súdu v zamietajúcej časti, ktorá bola napadnutá odvolaním žalobcov zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

46. Po preskúmaní napadnutého rozsudku na základe odvolania žalovaného odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné.

47. Odvolacia námietka žalovaného sa týkala nesprávneho právneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na nimi žiadanom určení neplatnosti a neprijateľnosti označených dojednaní zmluvy o poskytnutí úveru. Rovnako aj v prípade tejto odvolacej námietky, odvolací súd zotrval na svojich doterajších právnych záveroch, že žalobcovia na žiadanom určení majú naliehavý právny záujem. Tomuto záveru odvolacieho súdu prisvedčil aj najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 4 Cdo/148/2018, v ktorom konštatoval že na základe podanej určovacej žaloby sa postavenie žalobcov v predmetnom právnom vzťahu stane istejšie a nebudú vystavení neprímeraným obmedzeniam alebo sankciám v rozpore s právom, ktorých obsah pri uzatváraní zmluvy nemali možnosť ovplyvniť a zmluvu mohli len ako celok prijať alebo odmietnuť. V súvislosti s existenciou naliehavého právneho záujmu sa najvyšší súd v tomto rozhodnutí vysporiadal s otázkou že žalobcami napadnuté ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov (bod 21 a 22 z odôvodnenia tohto rozsudku odvolacieho súdu). Rovnako ústavný súd v náleze sp. zn. II.ÚS 43/2020 konštatoval správnosť záverov najvyššieho súdu o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na žiadanom určení (bod 28. z odôvodnenia tohto rozsudku odvolacieho súdu). Najvyšší súd preto aj vo svojom nasledujúcom zrušujúcom uznesení sp. zn. 4Cdo/141/2020 na svojich predchádzajúcich právnych záveroch, ohľadne existencie naliehavého právneho záujmu, zotrval (bod 31. odôvodnenia tohto rozsudku odvolacieho súdu).

48. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku žalovaného o nedostatočnom odôvodnení záverov okresného súdu týkajúcich sa neplatnosti ním preskúmaných ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd dostatočne podrobne uviedol skutočnosti, na ktoré pri posúdení uvedenej zmluvy ako spotrebiteľskej bol povinný prihliadať, aké parametre by tento spotrebiteľský vzťah mal spĺňať. V jednotlivostiach vo vzťahu ku každému k ustanoveniu zmluvy sa dostatočne dôsledne zaoberal hodnotením splnenia týchto kritérií.

49. Odvolací súd tak, vzhľadom na vyššie uvedené závery vo vzťahu k odvolaniu žalovaného, napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalobe vyhovel, ako vecne správny potvrdil.

50. O trovách konania, vrátane trov oboch dovolacích konaní, rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 451 ods. 3 veta druhá CSP. Vzhľadom na výsledok konania, keď žalobcovia boli neúspešní v pomerne nepatrnej časti, odvolací súd priznal žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

51. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).